

Goed te Steenacker, erf met schuur, woonhuis en stallen.

In 1926 huwde Robert Vanooteghem, afkomstig van 't Kweekhof (nr. 15), met Marie D'Hondt, dochter van de toenmalige uitbater Charles D'Hondt. Het landbouwareaal was ongeveer 20 ha groot. Via erfenis werd Gabriëlle Goethals, gehuwd met Albert Storms, de nieuwe eigenares. In 1974 verkocht mevrouw Storms de hoevegebouwen aan de uitbater Jacques Vanooteghem, die in 1959 zijn vader had opgevolgd.

Niettegenstaande de gunstige ligging in het gewestplan, de grootte van het landbouwareaal en de specialisatie ontbreekt nog steeds een opvolger.

Goed te Steenacker in 1746.

Persoonlijk archief familie Goethals, Terrier Grysperre, 1746.

ARCHIEF

- Persoonlijk archief familie Goethals :
- Terrier Grysperre, 1746.
- Persoonlijk archief familie Vanooteghem :
- copie stamboom en eigenaars,
evolutie sedert 1807.

LITERATUUR

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, 1771-1778.
- Popp-kaart Heule en legger, 1834, B/185-186.
- I. Van Steenkiste, Proef eener geschiedenis der gemeente Heule, Kortrijk, 1889.

De Blauwpoorte

Kortrijksestraat 276, 8501 Kortrijk-Heule

Kaart 1/10.000 nr. 37, Popp-kaart C/672-673, Gewestplan : gebied voor dagrecreatie.
Een deel van de gronden achter de hoeve liggen in reservatiegebied voor wegeaanleg.

De Blauwpoorte, toegangspoort met links de monumentale dwarsschuur uit de 18de eeuw.

Aanvullende gegevens :

In archiefstukken van de 15de eeuw wordt de hoeve benoemd als het Goed te Leywals. Het goed was toen reeds eigendom van het hospitaal van Kortrijk. In 1444 was Gilles Hameyil de pachter. Het landbouwareaal was 46 bunder of 64 ha 50 a groot. In 1571 had De Blauwpoorte het uitgestrekte hoeve-areaal van Heule. In de tweede helft van de 17de eeuw werd de familie Vanneste pachter aan het O.L. Vrouw Hospitaal. In 1802 was Jacques Vanneste de uitbater. De bedrijfsoppervlakte bedroeg volgens de Popp-kaart en legger van 1834 42 ha 99 a. De familie Vanneste bleef op De Blauwpoorte, ook wel het Hospitaalgoed genoemd, tot 1875. Het landbouwareaal bedroeg toen nog 35 ha. Het huidige Gulden-sporenstadion van K.V.Kortrijk, het Fatima klooster, de fabriek Cleppe-Claerbout en talrijke meersen langs de Leie behoorden toen nog tot het hoeve-areaal. De laatste vertegenwoordiger van de familie Vanneste, Martinus, was een vrijgezel die samen met zijn zuster de hoeve uitbaatte. In de volksmond werd hij ook het 'Hereboertje' genoemd, daar aan de ingang van het woonhuis altijd witte klompen stonden. Martinus bezat 6 paarden. Tevens was op de hoeve een schaapherder tewerk gesteld, die ervoor zorgde dat de gronden langs de Leie werden begraaasd. In 1875 werd Leopold Baert de nieuwe uitbater. Het landbouwareaal was ondertussen teruggevallen tot 25 ha.

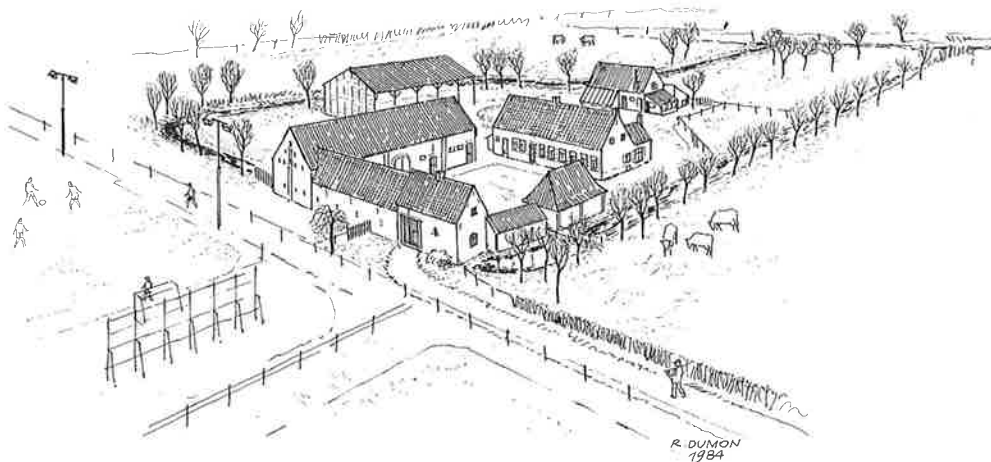
Eigenaar grond en gebouwen :
Huys Tania (Kortrijk).

Bekende uitbaters :

Vanneste Jacques (1802), Vanneste Martinus (1840-1875), Baert Leopold (1875-1905), Baert Paul (1905-1909), Vanooteghem Jules (1909-1958), Vanooteghem Jozef (1958-1991), Leegstaand (1991-).

Naam :

Nieuwe naam. Tot de jaren vijftig was er een café recht over de kapel gelegen die Blauwpoorte noemde. Mogelijk werd het café naar de hoeve genoemd. Het gebouw werd in de jaren zestig gesloopt. In archiefstukken van de 15de eeuw werd vermoedelijk de historische naam gevonden : Goed te Leywals. Oudste vermelding : 1444 (R.A.K., Acten en Contracten, f° 86).

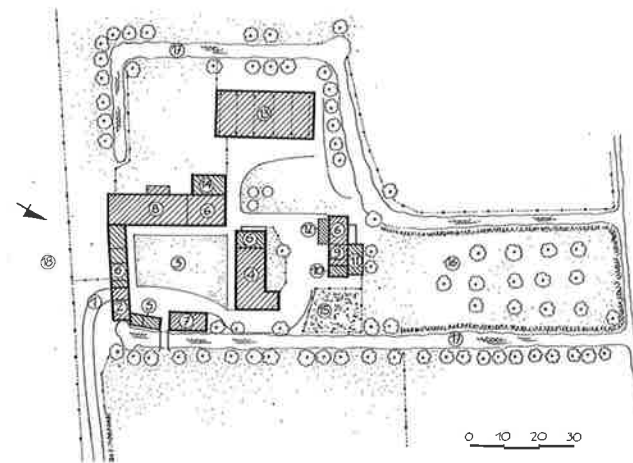
Daar Leopold de hoeve slecht beheerde, moest hij noodgedwongen De Blauwpoorte in 1909 verlaten. Zijn zoon werd uitbater van het café 'Oud fortuin' in de Kortrijksestraat.

In 1909 werd Jules Vanooteghem, afkomstig van Ingelmunster, de nieuwe uitbater. Het slechte beheer van de vorige pachter bracht met zich mee dat men de eerste drie jaar geen winst maakte. Gedurende de Eerste Wereldoorlog werd de hoeve meermaals beschadigd door beschietingen op onder andere het munitiedepot dat gelegen was aan Het Hof te Wulveriks in Bissegem, het vliegveld gelegen in de Bozestraat en de spoorweg Kortrijk-Brugge. De hoevegebouwen zelf waren ingenomen door een Duits officier met zijn staf. Op het einde van die oorlog ontsnapten de bewoners aan een moordpoging, vermoedelijk opgezet door soldaten van een Engels regiment. Gesprekken met de zoon Jozef Vanooteghem leerden ons dat het 'individuen waren van het gele ras'.

De Blauwpoorte, zijgevel schuur na restauratie.

Woonhuis met links de paardestallen.

1. Toegang
2. Poortgebouw
3. Neerhof
4. Woonhuis
5. Werkplaats
6. Stallen
7. Wagenhuis
8. Schuur
9. Bakhuis
10. Hoenderhok
11. Aardappelkelder
12. Serre
13. Loods
14. Mestvaalt
15. Moestuin
16. Boomgaard
17. Wal
18. Sportveld

Gebouwen :

vierkantshoeve (gedeeltelijk open), volledig omwald. Oudste gegevens : 1828, leesbaar in zandsteen, gevel woonhuis. Woonhuis (oorspronkelijk begin 18de eeuw, vermoedelijk in 1828 verbreed, 1920 : stro- naar pannendak, nieuwe voorgevel en vloeren. De paardestallen zijn onder hetzelfde dak gelegen als het woonhuis); Ovenbuur (1915, tot 1958 gewerkt, nu : bergplaats); Stallen (begin 18de eeuw, 1930 : stro- naar pannendak, 1961 : dak vernield door brand, 1962 : nieuw gebinte en dak, 1993 : volledige restauratie); Schuur (begin 18de eeuw, 1930 : van stro- naar pannendak, 1961 : dak door brand vernield, 1962 : nieuw gebinte en dak, overdekte mestvaalt gebouwd in de jaren dertig); Loods (1929); Wagenhuis (begin 18de eeuw, 1926 : stro- naar pannendak); Voederberg, varkensstal en aardappelkelder (1915); Aardappelkelder zelfde gebouw als ovenbuur; Silo's (1942, voor graanvoeders, gebruikt tot 1961); Kapel (boven deur woonhuis, langs dreef : 1988); Overbouwde poort (begin 18de eeuw).

Omstreeks 2 uur 's nachts werd vader Jules gewekt door hondengeblaf. Toen hij buiten ging kijken werd Jules prompt beschoten. Pas nadat zijn vrouw op een noodhoorn alarm had geblazen, sloegen de inbrekers op de vlucht. Tot de jaren dertig werd er vlas geroot in de Leie, en gezwingeld op de hoeve. Gedurende de Tweede Wereldoorlog werd de hoeve talrijke keren beschoten door de Engelsen. De Duitsers hadden er immers een commandopost. Tientallen paarden waren toen in de loods ondergebracht. De prachtige toegangsdreef werd op het einde van de oorlog volledig omgehakt bij gebrek aan brandstof. Na de oorlog werd er nog met 3 paarden op het land gewerkt. Tot 1954 was André Buck de knecht. Jozef Vanooteghem volgde in 1958 zijn vader op en gebruikte in 1984 nog steeds 2 paarden om de akkers te bewerken. Door verkavelingen was het landbouwareaal geslonken van 22 ha in 1946 tot 18 ha in 1959 en 11 ha in 1984. In 1991 ging Jozef op rust en de gebouwen kwamen leeg te staan. Via een openbare verkoop in 1993 kocht Tania Huys De Blauwpoorte aan het O.C.M.W. te Kortrijk aan. Een volledige restauratie van de hoeve is gepland om daarna zelf de gebouwen te bewonen. Er is hier dus geen sprake meer van een landbouwbedrijf sedert 1991.

De Blauwpoorte, algemeen zicht.

De Blauwpoorte, poortgebouw en stallen. Foto van 1984.

Totale oppervlakte :

1980 : 10 ha 90 a - 1984 : 10 ha 90 a (Weiland : 7 ha 20 a, Akkerland : 3 ha 70 a).

Voor naamste specialiteiten :

vroeger : haver, gerst, maïs, aardappelen, bieten, runderen.

Overzicht van de gebouwen en de omwalling.

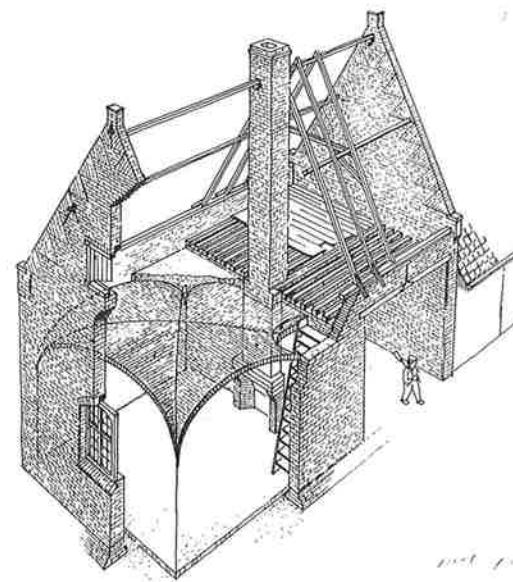
De hoeve zelf is niettegenstaande de woelige oorlogsperiodes nooit ernstig beschadigd geweest, zodat de gebouwen nagenoeg in de oorspronkelijke toestand bewaard bleven. Het woonhuis werd vermoedelijk in 1828 verbreed. Dit is nu nog te zien aan de ligging van de muurvlchtingen. De moerbalk in de keuken is voorzien van houtsneewerk.

De monumentale dwarsschuur vertoont nog talrijke 18de eeuwse kenmerken waaronder steunberen, typische sierankers, muurvlchtingen en negblokken in natuursteen. Het oorspronkelijk Vlaams gebinte werd in 1961 door brand vernield, evenals de stallen. De oorzaak was vermoedelijk zelfontbranding van het hooi.

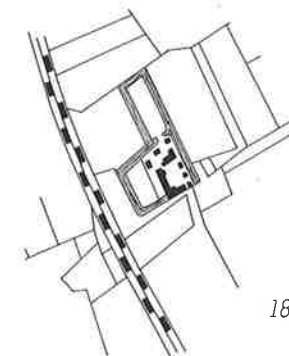
In het gebouw waar de oven is ondergebracht bevindt zich een stookplaats met ketel. Hierin werden de aardappelen gekookt voor de varkens. Oorspronkelijk was het een koperen ketel, ondertussen vervangen door een gietijzeren exemplaar. De ketel werd geplaatst in een stenen kuip die onderaan voorzien was van een opening waar het hout of de brandstof werd verbrand om de ketel te verhitten.

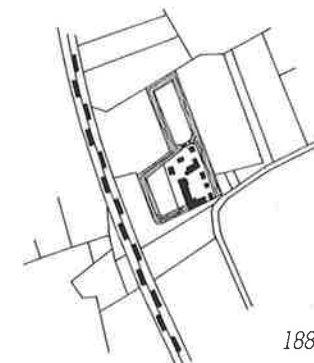
De Blauwpoorte in 1994.
Restauratie achterkant stallen
met zicht op de wal.

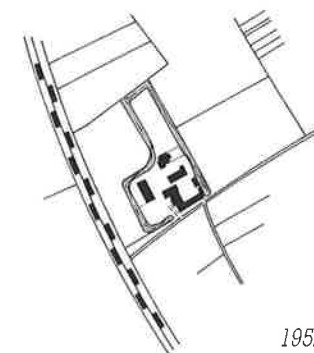
Het prachtig en authentiek begin 18de eeuwse ? poortgebouw is een pareltje op gebied van landelijke architectuur. Het gebouw bestaat uit 2 delen, een inrijpoort en een verblijf voor 2 knechten. De balklaag boven de inrijpoort is opgebouwd uit kinderbalken : de kinderbinten liggen volgens de lengterichting van het gebouw. Dwars over deze balken bevinden zich de brede zoldervloerplanken, waarop de knechten vroeger sliepen. Met een houten trap kan men de zolder bereiken. De plaats die gebruikt werd als woonverblijf voor de knechten naast de inrijpoort, is voorzien van een haard. De schouw heeft tussen de onversierde wanden een achterwand met een eerder hoekig verloop. Het plafond is een prachtige rondboogige gemetselde constructie. Het typische kruisvenster laat ons vermoeden dat de hoeve ooit een belangrijke en rijke boerderij was. De zijgevels van het poortgebouw zijn voorzien van prachtige muurvlchtingen,

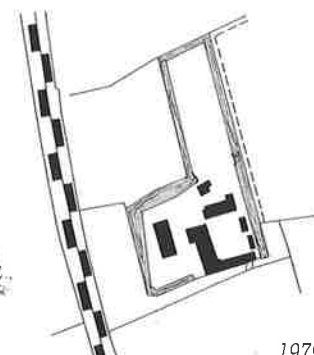
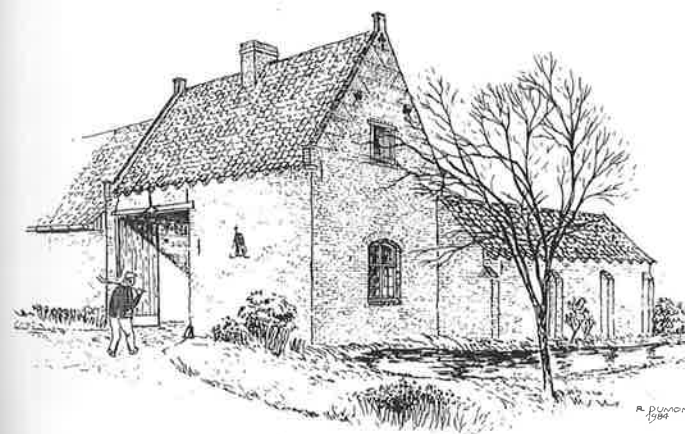
1834

1834

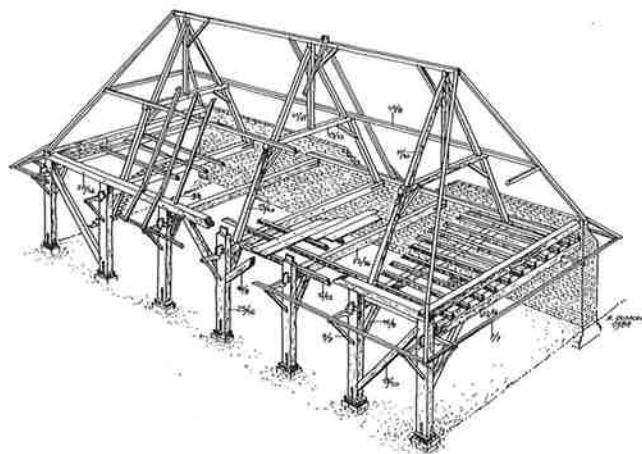

1834

1979

Schema wand- en dakconstructie wagenhuis

Detailopname ankerbalkgebinte (wagenhuis).

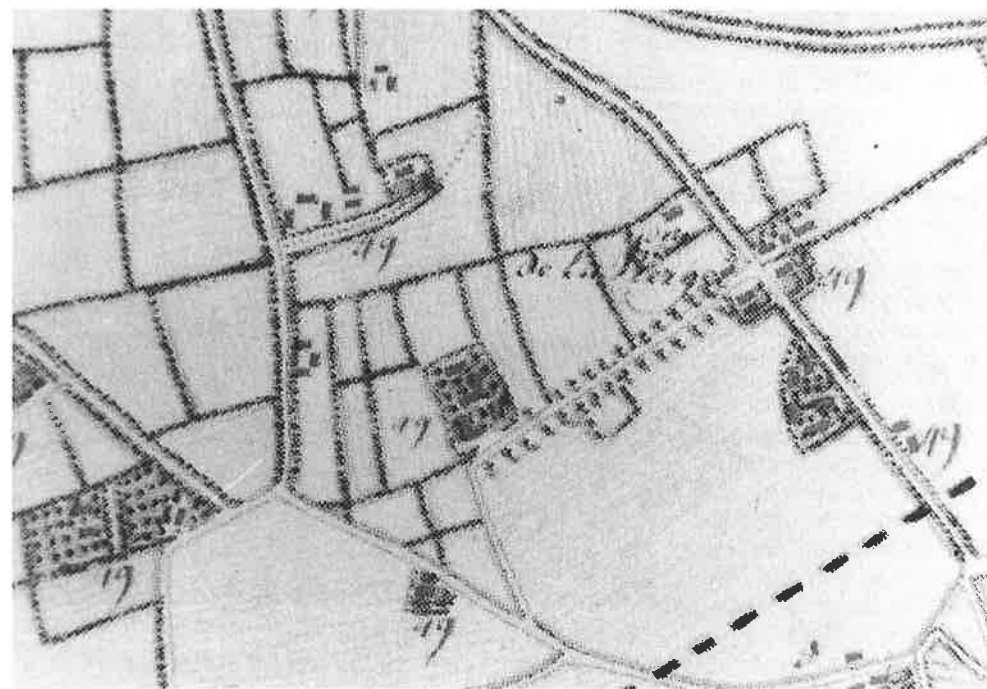

sierankers en kraagstenen. Het zadeldak bestaat uit een eenvoudige bekapping. Oorspronkelijk was het dak met stro bedekt. Aan de linkerkant was vroeger het koetshuis gelegen, terwijl het aanpalend gebouwtje aan de rechterkant ook werd gebruikt als slaapplek voor knechten en als paardestal.

Het poortgebouw werd vermoedelijk in het begin van deze eeuw hersteld. De oorspronkelijk houten balk boven de ingang werd vervangen door een ijzeren.

Het wagenberg (begin 18de eeuw?), nagenoeg volledig uit hout opgetrokken, is een unicum voor onze regio. Het gebouw is langs 3 zijden open. Enkel de oostgevel is opgetrokken uit baksteen. De westgevel bestond oorspronkelijk uit 7 staanders waarvan er 2 reeds weggezaagd zijn. De hoofdfunctie van deze stijlen of staanders is het dragen van de dakvoet. Op de wanden rust een schilddak met afgeknot wolfseind. De eenvoudige bekapping is samengesteld uit kepers, gordingen en hanebalken. In 1926 werd het strodak vervangen door pannen. De houten steunpilaren (staanders of stijlen) rusten op platte leistenen om rotting tegen te gaan.

De Blauwpoorte, wagenhuis.

De Blauwpoorte in 1771-1778.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, 1771-1778.

De balklaag van het wagenberg is opgebouwd met moerbalken (22/16) en kinderbalken (12/12). De kinderbinten liggen volgens de lengterichting van het wagenhuis. Dwars over de kinderbalken, die al dan niet verzonken in de moerbalken en de dwarse stijlplaten opgelegd zijn, bevinden zich brede zoldervloerplanken. Met een houten trap kan men de zolder bereiken. Op de detailfoto is duidelijk te zien dat de moerbalk (zie fig. 22/16) die een keep voor een kinderbalk bevat, met een doorstekende pen en tand en zwiggen in het gat van de stijl (fig. 25/16) verankerd is. Deze verbinding wordt ook aangegeven als ankerbalktechniek. De houten console of 'hondje' voor de hazing is vastgezet met een lip-pen in een open gat in de stijl. De hazingbalk zelf ligt vastgetoogd op deze eenvoudige geprofileerde houten console of hondjes. Dit pareltje van landelijke architectuur is werkelijk het klasseren waard.

In 1978 werd het prachtige Mariakapelletje op de hoek van de dreef en de Kortrijksestraat door een bus in puin gereden. In 1981 werd de kapel herbouwd in haar oorspronkelijke toestand maar opnieuw vernield door een auto in 1987. De kapel werd in 1988 op een veiliger plaats langs de dreef herbouwd.

De omwalling is nog steeds volledig. In 1939 werd het deel tegen de schuur gedempt om een tweede toegang tot de hoeve mogelijk te maken.

ARCHIEF

A.D.N.:

- Lille, Plans Divers, nr. 108, Plan topographique du village de Heule, 18e siècle.

R.A.K.:

- Acten en Contracten, 1444-1445, f° 86.
- Scabinalen, reeks II, nr. 503, 1726.
- Aanwinsten, VI, nr. 4512, Landboek van Heule, einde 18de eeuw.
- Persoonlijk archief Jozef Vanooteghem: Overnamebrief van 7 oktober 1909.
- Rekeningen van de vernieuwingen aan het dak van schuur en stallen in 1930.

LITERATUUR

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, 1771-1778.
- Popp-kaart Heule en legger, 1834, B/80-82.
- I. Van Steenkiste, Proef eener geschiedenis der gemeente Heule, Kortrijk, 1889.